

December, 2018

## Zveza MKD Slovenije:

- MKD Makedonija, Ljubljana
- MKD Sv. Ciril in Metod, Kranj
- MKD Ilinden, Jesenice
- MKD Biljana, Maribor
- MKD Vatroslav Oblak, Celje
- MKD Ohridski biseri, Nova Gorica
- MKD Kočo Racin, Obala - Koper

# Makedonski zbor

## V tej številki:

Uvod	2
MKD Ohridski biseri Nova Gorica	3
MKD Kočo Racin, Obala - Koper	5
MKD Vatroslav Oblak Celje	8
MKD Sv. Kiril i Metodij Kranj	10
MKD Makedonija Ljubljana	15
25 let MKD Ilinden Jesenice	17
Nastava na makedonski jazik za деца кои живеат vo Republika Slovenija	18
Dr. Ilija Dimitrievski OD DEKLARACIJE(1) DO ZAKONA O PISNIČEVA- NJU KULTURNIH PRAVIC NARODNIH SKUPNOSTI PRIPADNIKOV NARODOV REKONIJ SESTI V REPU- BLIKI SLOVENIJI(2)	19
Raskošni momenti od makedonskata poezija način: Vatroslav Oblak	22





## Uvod

Ustanovitev Zveze makedonskih kulturnih društev (ZMKD) v letu 1994 je bila odgovor na potrebo po zaželenem in nujnem sodelovanju nastalih makedonskih kulturnih društev po celi Sloveniji po razpadu nekdanje skupne domovine.

Poslanstvo ZMKD je nudenje pomoči pri koordiniranju skupnega nastopanja makedonskih društev v Sloveniji pri njihovem delovanju in sodelovanju z vsemi makedonskimi novimi in že dlje časa obstoječimi društvi, sodelovanje z društvi in zvezami ostalih narodov nekdanje Jugoslavije, ki živijo v Republiki Sloveniji, ter sodelovanje s slovenskimi kulturnimi društvi. Pomembno je tudi sodelovanje z Veleposlaništvom Republike Makedonije ter z Matico za izseljence Republike Makedonije. Cilji so predvsem skupno promovirati makedonska društva, našo kulturo, šport pa tudi naše gospodarstvo.

Upam, da bo čas pokazal, da bo tudi moj prihod na čelo zveze pripomogel k izpolnjevanju teh zadanih obveznosti ter k napredovanju delovanja Zveze. Trenutne aktivnosti ter prihodnost naše primarne domovine kažejo na to, da je tako delovanje še kako potrebno. Obstoj vseh teh društev in tudi Zveze dokazuje, da smo seveda uspešni v

procesu integracije v slovensko družbo, da v sodelovanju tudi z večinskim slovenskim prebivalstvom ohranjamo svojo identiteto, obenem pa ustvarjamo skupne zgodbe in krepi mo prijateljstva. Moja naloga kot



Bore Mitovski

predsednika Zveze je, da spodbujam aktivne člane k nadaljnji ohranitvi identitete v najširšem pomenu besede in po najboljših močeh prispevam k bogatitvi slovenske družbe, v kateri se Makedonci večinoma počutimo zelo dobro sprejete in varne.

Bodimo strpni eden do drugega, obenem pa si želim, da tudi Makedonci ohranimo svojo nacionalno zavest na neki višji in predvsem kakovostni ravni. Ne obsojajmo drugače mislečih in ne hvalimo le enako mislečih. Naša domovina se prebija skozi velike turbulence, zato menim, da je prav, da tudi društva, ki delamo v interesu ohranjanja in promoviranja makedonske kulturne dediščine in tudi povezovanje deležnikov sodobne družbe stopimo še bolj skupaj kot doslej, da združimo naša znanja in želje ter dosežemo zastavljene cilje. Učenje in ohranjanje makedonskega jezika ter spoznavanje zgodovine in družbe naše domovine je pomembna tako za nas, toliko bolj pa za naše potomce. Tudi star pregovor pravi, da kar seješ, to požanješ.

Vabim vse Makedonce in naše podpornike, da v okviru svojih, zmožnosti in želja prispevajo svoj kamenček v mozaiku sončne Makedonije.

Bore Mitovski,

predsednik Zveze makedonskih kulturnih društev Slovenije

### Založnik:

ZVEZA MAKEDONSKIH KULTURNIH DRUŠTEV SLOVENIJE  
Masarykova cesta 24  
1000 Ljubljana

### Fotografija:

Irena Jeras Dimovska, Lojze Kalinšek, Miro Kosanović,  
Igor Zahariev, Igor Bizimoski, osebni arhivi članov članic  
ZVEZE MAKEDONSKIH KULTURNIH DRUŠTEV SLOVENIJE

### Oblikovanje in tehnična obdelava:

Igor Zahariev

### Tisk:

Kara d.o.o.

Časopis izhaja **1-krat letno** v nakladi **500 izvodov**

Izdajo časopisa je sofinanciral **JSKD Republike Slovenije**

E-publikacija je dostopna na:

<http://www.zveza-mkd.si/casopis/MakedonskiZbor2.pdf>

ISSN 2591-1503

## MKD Ohridski biseri Nova Gorica

Leto, ki je za nami je prineslo kar nekaj sprememb v Makedonskem kulturnem društvu Ohridski biseri. Dosedanji predsednik društva Bore Mitovski je bil izbran za predsednika Zveze makedonskih kulturnih društev Slovenije. Tako je moral svoj mandat predsednika društva prepustiti podpredsedniku društva Tošetu Ilievskemu, ki je skupaj z razširjenim upravnim odborom začel tlakovati novo pot v uspehe društva.

Po nekaj mirnih mesecih v začetku leta in nekaj nastopih folklorne skupine širom Slovenije in tujine so se za društvo začele priprave in organizacije samostojnih projektov.

Med 27. in 31. majem je v središču mesta Nove Gorice potekal »Teden likovne in pesniške ustvarjalnosti«. Otvoritev dogodka je pripadal makedonskemu Narodnemu ansamblu za ljudske igre in pesmi »Tanec« iz Skopja. Tanec predstavlja simbol makedonske folklorne tradicije in folklorne že 7 desetletij, ambasador kulture, ki nesebično predvaja in deli bogato makedonsko tradicijo v domovini in svetu. Za uspeh Tanca govorijo šte-



Nastop folklorne MKD Ohridski biseri kot predskupina na celovečernem koncertu Tanec



Celovečerni koncert Tanec 27.05.2018

vilne nagrade in priznanja. Tanec je sodeloval na več kot 5500 koncertih doma in v tujini, pred več kot 8 milijonskim občinstvom. Za svojo kulturno misijo ustvarjajo stike z makedonsko migracijo po svetu in konstantno pomagajo pri ohranjanju makedonske kulturne tradicije. Saj tradicija in folklor predstavljata najbolj hranjeno skrivnost, luč, ki nas pelje skozi tunel časa. Z eno besedo Tanec predstavlja premično enciklopedijo makedonskega ljudstva. Velika čast je doletela našo folklorno skupino saj je nastopila kot predskupina in pri tem požela pohvale tako občinstva kot tudi nacionalnega ansambla za odlično izveden nastop.

Že naslednji dan so se dogodki preselili na osrednji trg Nove Gorice, tako so lahko zbrani in mimoidoči v tem tednu slišali različno poezijo, likovni umetniki so se podali v dvodnevno EX-tempero, slišati je bilo zborovsko petje, nastopile so folklorne skupine, mladina je prepevala pop pesmi itd.

Dober mesec za tem v so organizaciji z učenci dopolnilnega pouka makedonske šole je v Novi Gorici potekalo dogo-

*Dosedanji predsednik društva Bore Mitovski je bil izbran za predsednika Zveze makedonskih kulturnih društev Slovenije. Tako je moral svoj mandat predsednika društva prepustiti podpredsedniku društva Tošetu Ilievskemu, ki je skupaj z razširjenim upravnim odborom začel tlakovati novo pot v uspehe društva.*

*V so organizaciji z učenci dopolnilnega pouka makedonske šole je v Novi Gorici potekal dogodek podelitev spričeval za šolsko leto 2017/2018 .*



Branje recitalov in poezije 28.05.2018 Teden likovne in pesniške razigranosti

*V veliko čast nam je bilo, da smo gostili folklorni ansambel Kitka iz Istibanje Makedonija in pri tem uživali v njihovi izvedbi tradicionalnih makedonskih plesov.*



*Prepevanje pesmi moderne glasbe 30.05.2018 Teden likovne in pesniške razigranosti*

*Vse večji obisk in podpora tako občine kot ostalih organizacij opogumlja in razveseljuje, da se za prihodnost društva in njegov obstoj ni bati. V društvu se veselijo nadaljnjega dela, še posebej letošnjega leta, ko društvo beleži dvajseto obletnico svojega delovanja.*



*Nastop folklorne skupine MKD Ohridski biseri 31.05.2018 Teden likovne in pesniške razigranosti*

dek podelitev spričeval za šolsko leto 2017/2018. V veliko čast nam je bilo, da smo na dogodku lahko gostili folklorni ansambel Kitka iz Istibanje Makedonija in pri tem uživali v njihovi izvedbi tradicionalnih makedonskih plesov.

Poletne mesece smo izkoristili za kratek predah ter tako že v začetku meseca Septembra organizirali celodnevno predstavitev pred novogoriško mestno hišo. Tradicionalno že četrto leto v sklopu praznika MONG Člani društva predstavljajo makedonsko kulturo, običaje in kulinariko.

Novembra 2017 je društvo pripravilo projekt dramsko folklorna prireditev z



*Nastop slovenskih, italijanskih folklornih skupin 30.05.2018 Teden likovne in pesniške razigranosti*

naslovom Migracija nekoč in danes. Aktualna tema, ki je zaznamovala v zadnjem obdobju celotno Evropo. Dramska sekcija je pripravila scenarij ter sceno in sicer v veliki dvorani kulturnega doma Nova Gorica. Poleg domačinov so v drami gostovala še društva iz Hrvaške, Srbije in Slovenije. Ker je projekt požel veliko zanimanja je društvo letos nadaljevala z dramsko uprizoritvijo. Tokrat smo se odločili za nadaljevanje drame in sicer z monodramo v izvedbi Boreta Mitovskega.



*Makedonsko Sonce 4 pod arkadami MONG 09.09.2018*

Poleg naštetih dogodkov izvaja društvo še veliko manjših prireditev za člane društva. In sicer ob večjih praznikih nežnejši del društva proslavlja Dan žena, prednovoletne zabave, najmlajši pa se veselijo norčavega pusta, obisk dedka mraza, itd.

Vse večji obisk in podpora tako občine kot ostalih organizacij opogumlja in razveseljuje, da se za prihodnost društva in njegov obstoj ni bati. V društvu se veselijo nadaljnjega dela, še posebej letošnjega leta, ko društvo beleži dvajseto obletnico svojega delovanja.

*Avtor članka:  
MKD Ohridski biseri  
Igor Bizimoski*



## МКД Кочо Рацин, Обала - Копер



Настап во Јесенице

Секој народ, секое општество си има свои обележја, карактеристики и специфични елементи, како дел од сопствената култура, по кои тој се препознава и разликува од останатите народи и општества. Македонското општество и нашиот народ со право може да се гордее со една богата култура, која е создавана со векови и постојано се надградува и се пренесува од генерација на генерација. Традицијата е оној елемент кој грижливо се негува, одржува и опстојува во сите времиња. Најчесто повозрасните се држат до традицијата и ја пренесуваат од колено на колено. Традицијата во нашето општество, пред сè, се



Детската фолклорна група

согледува преку обичајните, моралните и религиозните норми. Но, она што во последно време фасцинира е огромно почитување на традицијата од страна на младите. Доказ за големото негување на културата и традицијата од страна на младите луѓе, се огромниот број на активности во рамките на културните друштва надвор од границите на Република Македонија. И покрај тоа што сме далеку од сопствената татковина, сите ние на свој начин се обидуваме да ги сочуваме и почитуваме своите корени и својата култура, но и да ги пренесеме понатаму на нашите деца и генерациите што доаѓаат.

Македонското културно друштво „Кочо Рацин“, Обала - Копер претставува симбол на македонскиот фолклор, традиција и култура повеќе од дваесет и пет години, културен амбасадор кој несебично ја презентира и споделува богатата македонска традиција во Словенија и во светот. Нашето друштво создаде мостови меѓу народите и културите, и стекна бројни



Една од првите проби на најмладите членови



Денови на македонската култура

Македонското општество и нашиот народ со право може да се гордее со една богата култура, која е создавана со векови и постојано се надградува и се пренесува од генерација на генерација. Традицијата е оној елемент кој грижливо се негува, одржува и опстојува во сите времиња. Најчесто повозрасните се држат до традицијата и ја пренесуваат од колено на колено.



МКД Тодор Тоше Проески - Австрија

Со гордост можеме да кажеме дека секоја година се зголемува бројот на нашите активности и успешно реализирани проекти.



Натпревар во знаење



Настап во Изола



Дефиле по стариот дел на Крањ, непосредно пред Етно фолк фестивалот

пријатели во Република Словенија и во странство. Со гордост можеме да кажеме дека секоја година се зголемува бројот на нашите активности и успешно реализирани проекти. Во јануари годинава, покрај младинската, за прв пат беше формирана и детска фолклорна група, која неуморно работи приближно една година. Нашите најмлади членови веќе можат да се пофалат со неколку успешни настапи на различни манифестации и фестивали.

Зад успешната работа на друштвото стојат членовите на извршниот одбор кои неуморно работат и жртвуваат дел од сопственото време, сè со цел да се сочуваат и негуваат македонската култура и традиција, дури и надвор од границите на Република Македонија. За финансиската поддршка, како и секогаш, изразуваме голема благодарност до Јавниот фонд за културни дејности на Република Словенија. Годинава, за прв пат, благодарност и до Министерството за надворешни работи на Република Македонија за одобрените средства. Навистина би било неблагодарно, да

не ги споменам и двајцата наши најголеми донатори Јонче Донеv – ФАЛАНГА Д.О.О. и Субија Тајроски – Т-МОМО Д.О.О., кои секогаш и во било кое време стојат зад нас и ни помагаат.

Наш најзначаен и најголем проект е „Денови на македонската култура“, кој традиционално го изведуваме секоја година во септември, во знак на одбележување на денот на независноста на Република Македонија. Секогаш започнуваме со турнир во мал фудбал, по кој следат низа други активности во текот на неделата, за на крајот да го заклучиме со прекрасна фолклорна вечер. Турнирот во мал фудбал го организираат членовите на нашата фудбалска секција која дејствува во рамките на нашето друштво. На турнирот, кој се одража во ОУ „Антон Укмар“ во Копер, учествуваа десет



Настап во Љубљана





Настап кај КУД Бехар

фудбалски екипи, не само од Словенија, туку и од Италија и Австрија. Победници на турнирот во мал фудбал оваа година беа МКД Илинден од Јесенице. Во рамките на овој проект, за прв пат организиравме и натпревар во знаење на тема „Македонија“, на кој нашите млади членови позитивно нè изненадија со своите знаења. Проектот го завршивме со фолклорна вечер, на која покрај фолклорните групи на македонските културни друштва во Словенија, наши гости беа и членовите на КУД „Кирил и Методиј“ од село Иловица, Македонија. Прекрасната фолклорна вечер со своето присуство ја збогатија тогашниот градоначалник на Општина Копер, Борис Попович, претставничката од Македонската амбасада во Љубљана, Бојана



Турнир во мал фудбал 2018

Јованоска, новата наставничка по македонски јазик во Република Словенија, Снежана Катарова и др. Фолклорната вечер ја отворија членовите на нашата детска фолклорна секција со прекрасна нова кореографија, по која следеа уште низа возбудливи настапи кои ги воодушевија присутните.

Бевме поканети и учествувавме на фестивалот по повод јубилејот педесет години од постоењето на ФА КИТКА, кој се одржа во с. Ораовица, Република Македонија. Одговоривме и бевме дел од голем број фестивали и манифестации, на кои што бевме поканети. Како и претходните, така и оваа година, во втората половина на месец декември организиравме прекрасна предновогодишна забава за нашите членови.

Покрај фолклорната и спортската секција, во рамките на друштвото успешно функционира и нашата кулинарнична секција, која покрај другото оваа година успешно се претстави во рамките на проектот „Оживела улица“ во Копер, каде што бевме поканети од страна на културното друштво ПИНА.

Сите овие работи ја потврдуваат тезата дека ние си ја чуваме и негуваме нашата традиција, а тоа е добро, посебно желбата на младите да го превземаат и пренесуваат тоа, бидејќи така опстанува еден народ и тоа ни покажува од каде сме и кои сме.

Гордана Бошначки,  
претседател на МКД Кочо Рацин, Обала -  
Копер



Оживела улица 2018



Учество на фестивалот организиран од ФА Китка, Република Македонија

Сите овие работи ја потврдуваат тезата дека ние си ја чуваме и негуваме нашата традиција, а тоа е добро, посебно желбата на младите да го превземаат и пренесуваат тоа, бидејќи така опстанува еден народ и тоа ни покажува од каде сме и кои сме.



Фолклорна секција

Во месец ноември 2018 беше одржан 9-тиот по ред Лингвистички пазар кој преставува соединување и отварање на јазичните бариери помеѓу учениците од I основно училиште во општина Жалец.



Со гордост и почит, со г. Цане Цветаноски ја преставивме нашата земја најдобро што може. На масата полна со домашно лепче и македонска литература, го презентиравме и ширевме македонскиот јазик и култура.

## МКД Ватрослав Облак Целје

МКД Ватрослав Облак Целје изминатата 2018 година ја заврши успешно, односно согласно својот план и програма.

Како и секоја година и изминатава ја започнавме со прослава на празникот Василица, со дочекот на Стара нова година. Тука морам да споменам дека една од нашите гостинки нè потсети на традицијата од некои краеве од Македонија. Таа направи мазник, односно кора со паричка за среќа, која што беше поделена помеѓу присутните и сето ова беше прифатено со големо воодушевување.

На прославата се забавувавме со избрана македонска музика до раните утрински часови. Посетеноста беше според очекувањата.

Исто така и годинава успешно го прославивме празникот Ѓурѓовден. Некако според традицијата ја изведовме детската ликовна колонија. После успешно завршената колонија сликите беа изложени на оглед на гостите. Самите слики беа уникат на младите уметници кои беа наградени со голем аплауз од присутните гости.

На прославата не забавуваа нашите пријатели од Балканика бенд со одлична наша музика која што предизвика големо задоволство кај присутните. Посетеноста на оваа прослава беше доста голема, за што им благодариме на сите наши гости за присуството.

Според нашиот план и во 2018 год. изведовме едnodневен излет за нашите членови и симпатизери на



друштвото. Оваа година ги посетивме Горишка Брда со околината. Ги посетивме гробниците на Бурбоните и манастирската библиотека. Ја посетивме и куќата на културата во Шмартно во Горишка Брда. Таму бевме присутни на предавање за маслиновото масло, после тоа па дегустиравме повеќе вида маслиново масло. Позитивното расположение од излетот се пренесе и во автобусот каде се слушнаа доста убави песни од страна на присутните излетници. Ја користам оваа прилика да преку овој наш ценет весник, јавно се заблагодарам на нашата госпоѓа Магда Гаврилоска за вложениот труд за организација на сите наши излети.

Во 2018 год. прв пат се претставивме на Лингвистичкиот Пазар во Жалец кај Целје. Претставувани бевме од страна на претседателот на друштвото Цане Цветаноски и госпоѓа Александра Делова Шкофлек член на нашето друштво.

Во средината на месец ноември 2018 беше одржан 9. по ред Лингвистички пазар кој преставува соединување и отварање на јазичните бариери помеѓу учениците од I основно училиште во



општина Жалец. Учествуваа родители на деца кои се доселени во Словенија, што работат и живеат тука, исто така и оние родители кои се од различни земји (на пр: мајка македонка и татко словенец). Настанот кој се одржа во спортската сала во I основно училиште Жалец, најнапред беше отворен со музичка точка и кореографија од учениците од петто одделение кои ги вееја знамињата на земјите кои учествуваа. Потоа следуваше химната на република Словенија испеана од хорот на училиштето и говор од г-ѓа Татјана Жганк Межа, директорка на I основно училиште, Жалец. Неколку пофални зборови кажа и градоначалникот на општина Жалец г. Јанко Кос кој е редовен гостин со години наназад. Темата на овојгодишниот настан беше „леб и зборови“. По интересната програма направена од учениците со помош на професорите, следуваше и дегустација на лебчињата од различните држави. Во I основно училиште, Жалец голем е бројот на деца кои што водат потекло од различни земји или се во двојазично говоречка фамилија.

Нашата, Македонска маса беше богата со различни соленки и месени лепчиња, малку домашно сиренце и за послатките вкусови локум од мојот крај Неготино. Оваа година мојата „трпеза“ ја збогати и мојот почесен гостин г. Цане Цветаноски претседател на Македонското Друштво од Целје. Тој истотака ја украси атмосферата со големото македонско знаме и накитената фолкорна носија. Со гордост и почит, јас и г. Цане Цветаноски ја представивме нашата земја најдобро што може. На масата полна со домашно лепче и македонска литература, го презентиравме и ширевме македонскиот јазик и култура. Македонија, Русија, Украина, Хрватска, Словенија, Србија, Босна, Косово, Кина, Холандија,

Германија, Англија и ромскиот јазик се претставија со домашно лепче и литература. Останати држави кои се во училиштето се Бугарија, Италија, Австрија, Парагвај, Перу.

Следна станица беше истотака во Жалец и тоа во Upi-Ljudska univerza Žalec или работнички универзитет Жалец. Тука добредојде ни посакаа директорката г-ѓа. Фрања Центрих и г-ѓа Петра Качичник Шкоф задолжена за VGC центарот. Темата беше слична, но со иста цел „Приказна за лебот“. Ова е прва година што се одржува во VGC (vec generacijski center) центарот со надеж дека ќе се продолжи традицијата.

Целта на оваа идеја е да се вгради разбирање и толеранција помеѓу самите деца кои учат во тоа школо па и пошироко. Различноста, тоа што потекнуваме од малку поинаква фамилија, не е хендикеп туку напротив е благослов, подарок со кој што ја збогатуваме сопствената култура и културата на другите народи. Со овој преплет од традиции ги отвараме широко нашите раце и срца за еден поубав свет исполнет со љубов и разбирање.

19.12.2018, Жалец, Александра Делова Шкофлек

Сите овие активности навистина ги правиме со големо задоволство, со верување дека ќе опстанеме како друштво на Македонци на овие простори. Во годината пред нас планираме со почеток на фолклорна секција.

Претседател на МКД Ватрослав Облак,  
Цане Цветаноски



Целта на оваа идеја е да се вгради разбирање и толеранција помеѓу самите деца. Различноста, тоа што потекнуваме од малку поинаква фамилија, не е хендикеп туку напротив е благослов, подарок со кој што ја збогатуваме сопствената култура и културата на другите народи. Со овој преплет од традиции ги отвараме широко нашите раце и срца за еден поубав свет исполнет со љубов и разбирање.





Водителска двојка на отварањето на изложбата на Адмир Ганиќ

Во 2018 година друштвото успеа да организира две ликовни колонии и шест изложби од кои три беа самостојни и три групни.



Свечено отварање на изложбата на Горазд Шефран

Во 2018 година ги организиравме изложбите на: Горазд Шефран, Адмир Ганиќ, Јана Манева Чупоска, изложбата на 2. ликовна колонија за средношколци, изложбата на 19. колонија на Иве Шубиц и изложбата на 6. ликовна колонија на друштвото.

## МКД Св. Кирил и Методиј Крањ

Годината што изминува беше изборна за МКД Св. Кирил и Методиј од Крањ. Не само што беа избрани нови органи на друштвото, туку после 6 години беше избран и нов претседател на друштвото. Но за новоизбраниот претседател и новите органи на друштвото малку подоцна. Прилогот ќе го започнеме со активностите кои што друштвото ги изведе во 2018 година.

Ликовната секција на МКД Св. Кирил и Методиј, која што ја води доц. м-р Боге Димовски беше доста активна и во 2018 година успеа да организира две ликовни колонии и шест изложби од кои три беа самостојни и три групни.

Првата ликовна изложба ја отворивме во рамките на првиот дел од Прешерново оро, на денот на словенечкиот културен празник. Тогаш своите графики во просториите на друштвото ги изложи академскиот сликар и график Горазд Шефран. Во воведниот дел на приредбата Лара Миховиловиќ читаше поезија од четири македонски поети, чии словенечки преводи се објавени во ревијата Поетикон. Четирите поети се Славе Ѓорѓо Димоски, Владимир Мартиновски, Иван (Ивица) Џепароски и Драгана Евтимова. Потоа, пред свеченото отварање на изложбата одличен настап имаше младинската фолклорна група на друштвото.

Со претставувањето на графики во галеријата Св. Кирил и Методиј



Свечено отварање на изложбата на Адмир Ганиќ

продолживме и во месец март, кога за денот на жената ја отворивме изложбата на академскиот график Адмир Ганиќ. Во културната програма се претстави МФГ Калина од Љубљана.

Дел од програмата на 26. денови на Св. Кирил и Методиј беше отварањето на изложбата на дела од Јана Манева Чупоска од Скопје. Авторката лично присуствуваше на самото отварање на изложбата, а во културната програма настапи мешаниот хор Билјана од Љубљана.

Делата, коишто ги насликаа основношколците кои учествуваа на 2. ликовна колонија за деца беа изложени во галеријата Бала во Крањ.



Прешерново оро, декември 2018





Прешерново оро, декември 2018

Изложбата беше свечено отворена на 30. јули, а во културната програма настапија музичарите Игор Орешник и Алекс Младенов.

До крајот на годината беа отворени уште две групни изложби. Првата ја отворивме на 3. ноември, кога беа изложени делата од 19. колонија на Иве Шубиц. Во културната програма поетесата Агата Тројар читаше песни од Иван Цанкар. Втората изложба, кога ги претставивме сликите од 6. ликовна колонија на друштвото, ја отворивме во рамките на вториот дел од приредбата Прешерново оро на 1. декември. Како дел од богатата програма од оваа приредба беше и книжевната вечер со македонскиот поет, предавач и лектор Звонко Танески. Книжевната вечер ја водеше д-р Намита Субиото, вонредна



Прешерново оро, декември 2018

професорка по македонски јазик и книжевност на Филозофскиот факултет на Универзитетот во Љубљана. Два дена порано, на 29. ноември Танески имаше предавање во градската библиотека во Крањ. На вториот дел од Прешерново оро свои мини концерти имаа ФА Љупчо Сантов од Оризари, Македонија и МКД Св. Кирил и Методиј од Крањ.

За сите овие изложби беа изработени каталози и плакати. Поголемиот број од приредбите беа збогатени со македонска кулинарика, за чија организација годинава се погрижија Маја и Жарко Антови.

На 8. јуни во организација на друштвото беше изведена 2. ликовна колонија за основношколци, на која учествуваа 9 ученици од три основни училишта. Колонијата се одржа на улиците на стариот дел на Крањ, каде учениците сликаа на тема пејзажи од стариот Крањ. Нивните дела беа изложени во галеријата Бала во Крањ.

Во последната седмица од месец август друштвото ја организираше 6. ликовна колонија на која свое учество



Свечено отварање на изложбата на Јана Манева Чупоска



Свечено отварање на изложбата на графики на Адмир Ганиќ



Свечено отварање на изложбата на графики на Адмир Ганиќ



Намита Субиото, книжевна вечер, Прешерново оро, декември 2018



Звонко Танески, книжевна вечер, Прешерново оро, декември 2018

На 29. ноември Звонко Танески имаше предавање во градската библиотека во Крањ

На 6. ликовна колонија учествуваа: Игор Банфи, Ирена Јерас Димовска, Милена Грегорчич, Лојзе Калиншек, Боге Димовски, Каја Урх, Матјаж Дух, Винко Железничар и Домен Димовски.



6. ликовна колонија во организација на МКД Св. Кирил и Методиј

На 17. јуни во Летниот театар Khislstein го организиравме јубилејниот 20. по ред Етно фолк.



Младинска ФГ, Прешерново оро, февруари 2018



6. ликовна колонија во организација на МКД Св. Кирил и Методиј

зеда следните сликари: Игор Банфи, Ирена Јерас Димовска, Милена Грегорчич, Лојзе Калиншек, Боге Димовски, Каја Урх, Матјаж Дух, Винко Железничар и Домен Димовски. Секој од учесниците на колонијата наслика по две слики, кои беа изложени во галеријата Св. Кирил и Методиј во месец декември.

Во 2018 година фолклорната секција беше исто така многу активна. На 17. јуни во Летниот театар Khislstein го организиравме јубилејниот 20. по ред Етно фолк. Фестивалот го изведовме во два дела, дефиле на фолклорните групи низ стариот дел на Крањ и концерт на фолклорните групи на бината во Летниот театар Khislstein. На фестивалот учествуваа МКД Св. Кирил и Методиј од Крањ, МКД



20. Етно фолк



ФА Китка од Истибања на дефилето пред почетокот на 20. Етно фолк

Охридски бисери од Нова Горица, МКД Илинден од Јесенице, МКД Кочо Рацин од Копер, КД Брдо од Крањ, СКПД Свети Сава од Крањ, Меѓумурско фолклорно друштво Љубљана од Љубљана, ФГ Предвор од Предвор и специјалните гости од Македонија, ФА Китка од Истибања.

Трите групи (детска, младинска и ветеранска) кои редовно вежбаат во просториите на друштвото, годинава настапија на повеќе од 20 фестивали и приредби во Словенија. Во месец септември ветеранската фолклорна група настапи на 33-от МФФ Истибањско здравоживо, во организација на ФА Китка од Истибања и Општина Винаца.

МКД Св. Кирил и Методиј во 2018



ФА Китка Истибања на 20. Етно фолк



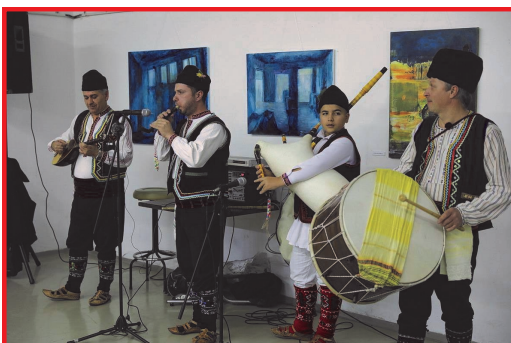


Настап на младинската група на друштвото на 20. Етно фолк

година беше домаќин на три големи ансамбли од Македонија: Ансамблот Танец од Скопје, кој на 26. мај одржа концерт во салата Примсково, со што ги затворивме 26. денови на Св. Кирил и Методиј, фолклорниот ансамбл Китка од Истибања, кој учествуваше на 20. Етно фолк во Крањ и фолклорниот ансамбл Љупчо Сантов од Оризари, кој настапи на вториот дел од Прешерново оро.

Со фолклорната секција во друштвото раководи Методи Златков, а со фолклористите работат Џевад Абаз и Миладин Младенов.

На сите овие настапи фолклорната секција ја придружува музичката секција во состав: Методи Златков, Милан Соколов, Горан Стојановски и



Музичка група МКД Св. Кирил и Методиј



Ветеранска ФГ, промоција на нови кореографии

Давид Митев.

Спортската секција која ја водат Ивица Боболински, Давид Ѓоргиев и Дејан Јангелов се грижи за организација на турнирот во мал фудбал во рамките на деновите на Св. Кирил и Методиј и за учество на нашето друштво на турнири во мал фудбал во организација на други друштва. Покрај споменатиот турнир во мал фудбал, традиционално во програмата на деновите на Св. Кирил и Методиј се вклучени и турнирот во брзо потезен шах, за чија организација се грижи Станко Атанасов и турнирот во пинг-понг, кој го организираат Миладин Младенов и Јовица Антов.

Во рамките на 26. денови на Св. Кирил и Методиј го одржавме и традиционалниот квиз на знаење помеѓу учениците кои посетуваат дополнителна настава по македонски јазик во Република Словенија. Квизот го следеше и нејзината екселенција, в.д. амбасадорката на Република Македонија во Република Словенија, г-ѓа Бојана Јованоска.

И како што рековме во воведот на овој прилог, 2018 година беше



Турнир во брзо потезен шах



Турнир во пинг понг

## MKD Sv. Ciril in Metod-Kranj

### Predsednik:

Branislav Taskov

### Naslov:

Savska cesta 34,

4000 Kranj

Slovenija

### Mobitel:

+386 (0)40 572 785

### E-mail naslov:

mkd.kranj@gmail.com

### Web strani:

www.mkd-kim.si

www.mkc-kranj.si



Детска фолклорна група



Ветеранска фолклорна група



ФА Љупчо Сантов Оризари



Ансамбл Танец Скопје



Македонска кулинарика



Младинска фолклорна група

изборна за нашето друштво. Покрај новите органи, друштвото доби и нов претседател.

На 13. редовно изборно собрание на Македонското културно друштво „Св. Кирил и Методиј“ од Крањ, што се одржа на 19.5.2018 година, за претседател на друштвото беше избран г-динот Бранислав Тасков, по занимање дипломиран машински инженер.

За членови на управниот одбор беа избрани:

Бранислав Тасков, претседател

Миладин Младенов, потпретседател



Бранислав Тасков

Сандра Газинковски, секретар

Горан Стојановски, благајник

Илија Димитриевски

Методи Златков

Игор Велов

Миле Митев

Игор Захариев

Јоце Спасов

Даниел Арсов

Маја Антова

Жарко Антов

Новиот состав на Надзорниот одбор го сочинуваат:

Атанас Продански, претседател

Невенка Младенова

Јагода Боболинска

За членови на Судот на честа беа избрани:

Киро Раев, претседател

Пане Кржовски

Миле Атанасов

и за заменици на членовите на Судот на честа беа избрани:

Милевка Атанасова

Милан Соколов

Красимирка Соколова

Игор Захариев,  
член на УО на МКД Св. Кирил и Методиј



## MKD Makedonija Ljubljana

V MKD Makedonija Ljubljana so bile v letu 2018 najbolj aktivne naslednje sekcije; zborovska, likovna in kreativna, kot nov in izviren projekt pa velja izpostaviti izdajo dvojezične pesniške zbirke enega najbolj priznanih makedonskih poetov Petreta M. Andreevskega Denicija, ki smo jo promovirali in pripravili v sodelovanju s Filozofsko fakulteto v Ljubljani, in profesorico makedonistike na tej fakulteti Dr. Namito Subiotto.

Zbor Biljana je v letu 2018 nadaljeval s svojimi aktivnostmi, začelo se je 8. februarja na reviji Ljubljanskih zborov v zavodu SV. Stanislava v Šentvidu. Pesmi Makedonska humoreska, Sanoč sedum in Dajte, dajte so navdušile občinstvo.

Sledila sta dva nastopa, prvi na otvoritvi razstave Petra Mitrova z naslovom crkva Sv. Kliment, občinstvo pa so pritegnile cerkvene liturgične pesmi ob proslavi dneva SV. Klimenta Ohridskega v Cerkvi SV. Florjana v Ljubljani.

Že tradicionalno je junija zbor Biljana nastopil tudi na TABORU SLOVENSKIH PEVSKIH ZBOROV v Šentvid pri Stični.



Zbor Biljana je ob makedonskem nacionalnem prazniku 11. oktobru popestril otvoritev razstave Likovna kolonija MKD 2018 in promocijo dvojezične zbirke pesmo Petreta M. Andreevskega. Na otvoritvi pa je nastopila tudi priznana pevka Marta Kosturska.

Makedonce v Ljubljani pa je ob koncu leta razveselil in tudi razigral prednovoletni koncert, ki smo ga poimenovali Sedenka, z interaktivnim petjem z občinstvom v Šentjakobsko Gledališče-Ljubljana. Gost na koncertu je bil poet iz Velesa DIMITRI SOLE LJUBIN.

Člani kreativne sekcije MKD Makedonija, Ljubljana, so junija pod strokovnim vodstvom realizirali projekt Makedonsko vezenje z naslovom "Makedonsko



*Kot nov in izviren projekt velja izpostaviti izdajo dvojezične pesniške zbirke enega najbolj priznanih makedonskih poetov Petreta M. Andreevskega Denicija, ki smo jo promovirali in pripravili v sodelovanju s Filozofsko fakulteto v Ljubljani, in profesorico makedonistike na tej fakulteti Dr. Namito Subiotto.*



*Zbor Biljana je ob makedonskem nacionalnem prazniku 11. oktobru popestril otvoritev razstave Likovna kolonija MKD 2018*

*Še posebej smo ponosni na izvedbo likovne kolonije z naslovom "KJE SEM DOMA" "KADE SUM DOMA". Na njej so poleg uveljavljenih slikarjev Saške Mitrove Jordanove, Goceta Trajkovskega, Anite Šefer, Mira Dovča, Eme Soleve Vardjan, Braneta Širce, Emila Jalovca in Tomaža Milača sodelovali tudi otroci makedonskih korenin, Sarina, Sandra, Julija, Marko, David, Luka, Hana, Matic, Kaja, Simona, ki so v okviru svojih fantazij in zanj narisali makedonske in slovenske motive ter slike, ki jih spominjajo na njihovo domovino, tako Makedonijo, kot tudi Slovenijo.*



vezenje na stilizirani floralni motivi, čemur je sledila razstava "IZ BABIČINE SKRINJE NA ULICO" v prostorih društva na Metelkovi.

Še posebej smo v MKD Makedonija ponosni na izvedbo likovne kolonije MKD 2018, z naslovom "KJE SEM DOMA" "KADE SUM DOMA". Na njej so poleg uveljavljenih slikarjev Saške Mitrove Jordanove, Goceta Trajkovskega, Anite Šefer, Mira Dovča, Eme Soleve Vardjan, Braneta Širce, Emila Jalovca in Tomaža Milača sodelovali tudi otroci makedonskih korenin, Sarina, Sandra, Julija, Marko, David, Luka, Hana, Matic, Kaja, Simona, ki so v okviru svojih fantazij in zanj narisali makedonske in slovenske motive ter slike, ki jih spominjajo na njihovo domovino, tako Makedonijo, kot tudi Slovenijo.



Zaradi uspeha kolonije s tem konceptom in velikega odziva med otroci bomo tak koncept likovne kolonije ponovili tudi v letu 2019.

*Vanja Vardjan,  
predsednik MKD Makedonija*



## 25 let MKD Ilindena Jesenice

Makedonsko kulturno društvo »Ilinden« Jesenice je bilo ustanovljeno leta 1993 in šteje 120 članov in članic. Društvo se posveča negovanju makedonske kulturne tradicije. To dosega s prirejanjem razstav in športnih aktivnosti, ter predvsem z zelo aktivno folklorno sekcijo, ki se ukvarja s tradicionalnimi plesi, pesmi in glasbo. V okviru društva delujejo tri folklorne skupine (otročka, mladinska in veteranska), ter Etno glasbena skupina, ki izvaja glasbo s tradicionalnimi makedonskimi inštrumenti. Vse štiri skupine redno gostujejo po celi Sloveniji in letno izvedejo od deset do petnajst nastopov. Društvo tudi pogosto sodeluje z ostalimi društvi iz Slovenije, Hrvaške, Makedonije, Bolgarije in Avstrije. Naša najbolj uspešna folklorna skupina je mladinska, ta je nastopala v raznoraznih državah. Njihov uspeh jih je celo popeljal v A grupo folklornih skupin iz Slovenije. Praznovanje obletnice 25 let društva smo izvedli v treh delih, prvega smo praznovali v mesecu maju, takrat smo priredili koncert, kjer smo povabili društva iz Slovenije, drugi del smo praznovali avgusta, na dan državnega, kulturnega in verskega praznika »Ilinden«, tretji del



Celoletni koncert društva MKD Ilinden Jesenice



Predstavitve makedonske kulinarike

pa je bil celoletni koncert našega društva, kateri pa je bil novembra.

Nastopajoča društva na koncertu ob praznovanju 25. obletnice društva so bili domačini MKD »Ilinden« Jesenice, KŠDB »Biser« Jesenice, MKD »Sv. Ciril in Metod« Kranj, FA »Ljupčo Santov« Kočani (Makedonija), ter MKD »Aminta« Vicenza (Italija). Posebna gosta sta bila župan občine Jesenice g. Tomaž Tom Mencinger in predstavnice makedonske ambasade v Sloveniji g-a. Bojana Jovanoska.

Za pogostitev so se potrudili člani veteranske folklorne skupine društva.

V sklopu praznovanja obletnice smo bili aktivni tudi na športnem področju, starejši so hodili v hribe, medtem ko so mlajši igrali nogomet in namizni tenis.

Damjan Lazov,  
MKD Ilinden Jesenice

*Društvo se posveča negovanju makedonske kulturne tradicije. To dosega s prirejanjem razstav in športnih aktivnosti, ter predvsem z zelo aktivno folklorno sekcijo, ki se ukvarja s tradicionalnimi plesi, pesmi in glasbo. V okviru društva delujejo tri folklorne skupine (otročka, mladinska in veteranska), ter Etno glasbena skupina, ki izvaja glasbo s tradicionalnimi makedonskimi inštrumenti.*



Osvojitev prvega mesta na nogometnem turnirju v Kopru



Одржување настава во  
Љубљана



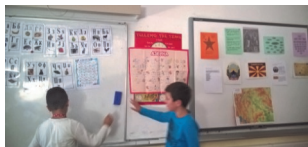
Одржување настава во  
Козина Хрпелје



Одржување настава во  
Ајдовщина



Одржување настава во Крањ



Одржување настава во Нова  
Горица



Во Амбасадата на Република  
Македонија во Љубљана

## Настава на македонски јазик за деца кои живеат во Република Словенија

И оваа учебна година Министерството за образование и наука на Република Македонија овозможува реализација на настава на македонски јазик за деца кои живеат во Република Словенија. Од оваа учебна година наставата ќе ја реализира наставничката **Снежана Катарова – Дипломиран професор по одделенска настава на македонски јазик.**

Наставата по македонски јазик и културно наследство се реализира во повеќе училишта во Република Словенија и тоа: ОУ Ливада - **Љубљана**, ОУ Драгомира Бенчича Бркина - **Козина Хрпелје**, ОУ Милојка Штукељ - **Нова Горица**, ОУ Јакоба Алјажа - **Крањ**, ОУ Копар - **Копер**. Од оваа учебна година се формираат и нови групи и тоа во: ОУ Др. Богомир Магања - **Дивача**, ОУ Данила Локариева - **Ајдовщина**.

Запишани се вкупно **60 ученици** кои ја следат дополнителната настава на македонски јазик.

Наставата се реализира по годишна програма на дополнителна настава на мајчин јазик и културното наследство на Република Македонија за



Одржување настава во Копер

образование на децата на граѓаните на Република Македонија во странство (од I до IX одделение).

Целта на наставата по македонски јазик за децата на нашите иселеници во странство е да се развива чувство на припадност кон својата култура и јазик и почит кон другите култури, да се негува македонскиот стандарден идентитет и да се оспособат за усна и писмена комуникација на македонски стандарден јазик. Внатрешната корелација со содржини од: запознавање на околината на родниот крај, општество, географија, историја, музичко образование и ликовно образование е во насока да стекнат трајни и употребливи знаења и вештини притоа изразувајќи се креативно. Оваа настава е во насока да се сочува македонската традиција и култура, сопствениот национален идентитет, мултикултурниот соживот и толеранцијата преку одржување на врските со татковината и родниот крај. Програмата е структурирана во три периоди со посебно дефинирани цели за секој период.



Одржување на настава во Дивача



## **Dr. Ilija Dimitrievski**

### **OD DEKLARACIJE(1) DO ZAKONA O URESNIČEVANJU KULTURNIH PRAVIC NARODNIH SKUPNOSTI PRIPADNIKOV NARODOV NEKDANJE SFRJ V REPUBLIKI SLOVENIJI(2)**

Ob osmi obletnici sprejetja Deklaracije Republike Slovenije o položaju narodnih skupnosti pripadnikov narodov nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji (DePNNS), kljub nenehnemu prizadevanju pripadnikov se njihov položaj ni izboljšal, kot je bilo zapisano v deklaraciji. Zato posebej navajam del teksta oz. zaključkov kot je bilo zapisano v sprejeti deklaraciji:

»DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE JE SPREJEL NASLEDNJE UGOTOVITVE IN PRIPOROČILA:

1. S to deklaracijo izraža Državni zbor Republike Slovenije svoja stališča in opredeljuje politiko države do vprašanj ustvarjanja pogojev za nadaljnji razvoj, položaj in pravice narodnih skupnosti nekdanje SFRJ katerih pripadniki so državljani Republike Slovenije in v njej tudi stalno prebivajo, njihove kolektivne pravice pa niso posebej urejene v ustavi.
2. Pripadniki narodnih skupnosti, na katere se nanaša ta deklaracija, so Albanci, Bošnjaki, Črnogorci, Hrvati, Makedonci in Srbi (poimensko naštetih po abecednem redu).
3. Pripadniki navedenih narodnih skupnosti uživajo vse individualne pravice, ki so za državljanke in državljane določene v Ustavi, posebej pa imajo pravico do lastnega narodnostnega samopoimenovanja in samoorganiziranja na narodnostni podlagi s čemer lahko uživajo in razvijajo kulturo svojega naroda, negujejo svoj jezik in pisavo, ohranjajo svojo zgodovino, si prizadevajo si za organizirano prisotnost v javnosti ter v sodelovanju s pripadniki večinskega naroda in drugih narodnosti prispevajo k multikulturnosti Slovenije. Republika Slovenija ne le priznava, temveč takšno dejavnost tudi spodbuja, hkrati si bo prizadevala za uveljavitev pravnih aktov, ki bi zagotovile materialne in druge oblike podpore njihovem delovanju.
4. Republika Slovenija se zaveda, da je odgovornost države in njenega matičnega naroda pomagati pri ustvarjanju pogojev za ohranjanje in razvoj identitete vsakega naroda, kar je najlažje doseči ob medsebojnem, enakopravnem in organiziranem dialogu, razumevanju in sodelovanju. Državni zbor Republike Slovenije zato ugotavlja, da bi bilo zaželeno, da se pristojna ministrstva, uradi in drugi organi Republike Slovenije medsebojno redno obveščajo in usklajujejo sodelovan-

je pri ustvarjanju pogojev za nadaljnji razvoj navedenih narodnih skupnosti.

5. Državni zbor Republike Slovenije pričakuje, da bo Vlada Republike Slovenije na podlagi stališč, ki jih izraža ta deklaracija in v okviru svojih pristojnosti zagotovila stalno skrb za ustvarjanje možnosti ohranjanja in razvoja identitete navedenih narodnih skupnosti. Državni zbor meni, da bi k temu cilju veliko prispevala odločitev Vlade za ustanovitev posebnega posvetovalnega telesa Vlade Republike Slovenije, ki bo obravnavalo vprašanja, zahteve in predloge pripadnikov obravnavanih narodnih skupnosti ter sprejemalo stališča do predlogov odločitev vlade in ministrstev, ki bi se nanašala na tematike teh narodnih skupnosti, kar bi pripomoglo k usklajenemu delovanju za urejanje omenjenih vprašanj.«

Od vseh v deklaraciji navedenih priporočil je Vladi Boruta Pahorja uspela le formalno ustanoviti Svet pri Vladi Republike Slovenije. Po pregledih stanja na določena področja; izobraževanje, kultura in javni mediji smo ugotovili, da na nobenem zakonodajnem področju ni pravne podlage za urejanje materialnega in vsebinskega položaja v deklaraciji omenjenih manjšinskih skupnosti.

Zato smo v letu 2003 pripravili in izvedli posvet v Cankarjevem domu v Ljubljani in na osnovi ugotovitev posveta, da je potrebno urediti stanje z ustavnim priznanjem da so Albanci, Bošnjaki, Črnogorci, Hrvati, Makedonci in Srbi, ki živijo v Sloveniji kot slovenski državljani, manjšinske narodne skupnosti. Zato smo predlagali v posebnem MEMORANDUMU Vladi Republike Slovenije, da izvede ustavno dopolnilo z novim 64.a členom:

Albanci, Bošnjaki, Črnogorci, Hrvati, Makedonci in Srbi, ki živijo v Sloveniji so manjšinske narodne skupnosti.

Njihov položaj in posebne pravice ureja zakon.

Žal pri vseh vladah, čeprav je Svet pri Vladi deloval kot njen organ smo naleteli na gluha ušesa. Pri drugi Vladi pod vodstvom Janeza Janše je bil Svet pri Vladi ukinjen in šele ponovno vzpostavljen pod Vlado Alenke Bratušek, vendar odnos do naše zahteve se ni nič spremenil. Sicer objektivni pogoj za spremembo Ustave je več kot dvo tretjinska podpora vseh poslancev Državnega Republike Slovenije. Še največje možnosti za izvedbo spremembe

Ustave Republike Slovenije smo imeli v obdobju Vlade Mira Cerarja, vendar znotraj Stranke Modernega Centra ni bilo med poslanci enotne podpore. Zato tudi stranke v Vladi Mira Cerarja ob zagotovljeni podpori Levice niso podprle predlog za ustavno priznanje omenjenih narodnih skupnosti.

Predstavniki omenjenih narodnih skupnosti smo intenzivno seznanjali poslance Državnega zbora Republike Slovenije po večkrat v vseh sklicih v minulih osmih letih, vendar razen stranke Levica, delno tudi Socialnih demokratov ter poslanca mađžarske in italijanske manjšinske skupnosti nismo bili deležni posebne podpore. Skozi celo obdobje so nas usmerjali v pripravo posebnega zakona, ki bi urejal kolektivne kulturne pravice in za sprejem v Državnem zboru Republike Slovenije bi zadoščala navadna večina.

Za predstavnike omenjenih skupnosti bi bilo poimensko ustavno priznanje temelj za nadaljnjo zakonsko razdelavo pravic, predvsem pa priznavanje dostojanstva in enakopravnega subjekta v pogledu kolektivnih pravic.

To smo posebej razložili še Visokim komisarjem iz Pisarne za človekove pravice pri Združenih narodih, ki so bili 11.4.2018 na obisku v Sloveniji in z nami opravili večurne pogovore. Že v predhodnih obiskih od leta 2003 dalje so bile naše zahteve in pričakovanja večkrat zapisana in posredovana vladnim institucijam v Republiki Sloveniji, vendar brez bistvenega napredka. Bili so obveščeni, da je v proceduri »Zakon o uresničevanju kulturnih pravic narodov nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji«.

Povedali smo, da smo bili vključeni v pripravo omenjenega zakona in da smo dali na razpolago tekst osnutka zakona, ki smo ga pripravljali v smislu konkretizacije ustavnega dopolnila v obliki 64.a člena.



Svet Vlade v obdobju 2014-2018



Državni zbor

Vzrok, da smo pristali na sprejem »Zakona o uresničevanju kulturnih pravic narodov nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji« je bil nastala časovna stiska pri iztekajočem se mandatu Vlade Mira Cerarja in politični negotovosti pri napovedanih volitvah v Državni zbor in negotove sestave nove vlade. V nastali časovni stiski predlog omenjenega zakona pod nosilcem dr. Matiča, SMC je bil sprejet kot predvolična poteza in njegov sprejem na zadnji izredni seji v Državnem zboru Republike Slovenije obstruiran in s tem tudi ustavljen postopek obravnave in sprejemanja.

Kako nadaljevati se je postavilo odprto vprašanje pred Predsedstvom Zveze zvez. Ali nadaljevati pri zahtevi za ustavno priznanje ali nadaljevati s sprejemanjem »Zakona o uresničevanju kulturnih pravic narodov nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji«. O naših dilemah smo obvestili Predsedstva članic Zveze zvez kulturnih društev v Republiki Sloveniji. Napovedali smo, da načrtujemo pogovore z vsemi poslanskimi skupinami v Državnem zboru Republike Slovenije z namenom, da ugotovimo kakšne so možnosti na področju zakonske zaščite naših narodnih skupnosti in se potem odločiti za pot zakonske zaščite.

Po ustanovitvi nove Vlade Marjana Šarca v času od oktobra do decembra smo opravili pogovore s predstavniki vseh parlamentarnih skupin v Državnem zboru Republike Slovenije, razen s PS SNS. Poseben pogovor je bil opravljen s predsednikom Državnega zbora Republike Slovenije mag. Dejanom Židanom. O obisku naše delegacije je bila objavljena posebna izjava za javnost na spletni strani Državnega zbora.

V razgovoru je predsednik Državnega zbora Republike Slovenije mag. Dejan Židan priporočil, da pripravimo skupaj z Ministrstvom za kulturo izboljšano verzijo zakona in preko Sveta Vlade za vprašanja narodnih skupnosti pripadnikov nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji zakonski



predlog vložimo s pomočjo ministra za kulturo preko Vlade Republike Slovenije v proceduro sprejemanja na Državni zbor Republike Slovenije. Po njegovi oceni bi lahko bil zakon sprejet tekom leta 2019.

Z osnovnim namenom, da v širšem krogu razčistimo dilemo čemu dati prioriteto pri nadaljnjih korakih pravne ureditve pripadnikov naših narodnih skupnosti je Predsedstvo Zveze zvez sklicalo tematsko skupščino dne 4.12.2018 z edino vsebinsko točko: Strategija in dileme nadaljne delovanja EXYUMAK-a. Ponovno smo strpno prediskutirali usmeritev vseh članic v čim prejšnjem sprejemu »Zakona o uresničevanju kulturnih pravic narodov nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji« s katerim bi pridobili vsaj nekatere kolektivne kulturne pravice, strokovni organ, ki bo skrbel za uresničitev le teh in vsaj osnovna sredstva za delovanje naših zvez in društev.

Za pričakovati je da bodo nasprotniki sprejema tega zakona v Državnem zboru uporabili vsa razpoloživa sredstva za preprečitev sprejeme vključujoč dilemo, da kolektivne pravice so ustavna materija. Predlagatelji se bomo potrudili in poskali zadovoljivo rešitev tudi za to dilemo. Z postavitvijo prioritete na usvojitve omenjenega zakona se ne odrekamo, da v nadaljevanju naših prizadevanj poiščemo pot še za spremembo Ustave Republike Slovenije z vsebino že omenjenega 64.a člena.

Podlage:

*1-Deklaracija Republike Slovenije o položaju narodnih skupnosti pripadnikov narodov nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji. Ur. list RS, št. 7/2011 z dne 4.2.2011*

*2-Zakon o uresničevanju kulturnih pravic narodov nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji*

## Predsednik Državnega zbora sprejel predstavnike EXYUMAK



Predsednik Državnega zbora mag. Dejan Židan je danes, v torek, 6. novembra 2018, sprejel predstavnike Zveze zvez kulturnih društev konstitutivnih narodov in narodnosti nekdanje SFRJ v Sloveniji (EXYUMAK).

Predstavniki EXYUMAK so predsednika Državnega zbora mag. Dejana Židana seznanili z dosedanjimi večletnimi prizadevanji za ustavno in zakonsko ureditev statusa in kolektivnih pravic narodnih skupnosti nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji – Albancev, Bošnjakov, Črnogorcev, Makedoncev in Srbov.

Pravice pripadnikov narodov nekdanje Jugoslavije v Sloveniji so tako v prejšnjem sklicu Državnega zbora, kot so dejali, skušali urediti s predlogom zakona o uresničevanju kolektivnih kulturnih pravic narodnih skupnosti pripadnikov narodov nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije v Republiki Sloveniji, vendar pa se je zakonodajni postopek s prenehanjem mandatne dobe Državnega zbora končal. Sedaj pa, tako predstavniki EXYUMAK, skušajo nadaljevati z reševanjem omenjene tematike, in sicer, kot so dodali, bodo najprej poskušali, da se njihove pravice uredijo zakonsko, nato pa tudi ustavnopravno.

Predstavniki EXYUMAK so ob tem še dejali, da kljub njihovem stalnemu in strokovnemu prizadevanju za enakopravno ureditev statusa njihovih narodnih skupnosti do sedaj za to ni bilo politične volje, in da upajo, da bo tokrat drugače.

Predsednik Državnega zbora mag. Dejan Židan je v pogovoru poudaril velik pomen Deklaracije RS o položaju narodnih skupnosti pripadnikov narodov nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji, ki jo je Državni zbor z dvotretjinsko večino sprejel leta 2011, in ob tem izrazil mnenje, da je sedaj čas, da bi naredili korak naprej v reševanju odprtega vprašanja narodnih skupnosti. Kot primeren prostor dialoga vidi Svet Vlade RS za vprašanja narodnih skupnosti pripadnikov nekdanje SFRJ. Ob tem je tudi predlagal, da predstavniki EXYUMAK s tematiko seznanijo tudi poslanske skupine.

V nadaljevanju pogovora so predstavniki EXYUMAK predsednika Državnega zbora seznanili tudi s položajem in življenjem v skupnostih. Pri tem so izpostavili, da se »programi krčijo, interes za skupnosti pada, mladim pa tudi ne morejo veliko nuditi«. Med drugim so izrazili tudi mnenje po sistemski ureditvi učenja maternega jezika pripadnikov skupnosti, in sicer kot priznanega izbirnega predmeta v slovenskih šolah.

**ЗАЛЕЗ, Матеја**

**Матевски**

*Румено. Румено.*

*Румено.Како*

*занесена песна*

*во синото море*

*на горите*

*тоне*

*залезот.Од тревите*

*до кавалот*

*од стадото до*

*облакот*

*сè е бујно*

*запалено.*

*Од градите до*

*песната*

*од чекорот до*

*чешмата*

*сè е чудно*

*разгалено.*

*Стадо в кавал*

*заљубено*

*своно в песна*

*изгубено*

*око в божур*

*залудено*

*Румено. Румено.*

*Румено.*

## Раскошни моменти од македонската поезија избор: Наталија Орлиќ

**ПАРАДОКСОТ НА ДИОГЕН, Томе Арсовски**

„Сакаш ли вечна среќа - не спиј!

Превртија ноќта во ден!

Зошто оној што спие е слеп,

а при успаните среќата не доаѓа.

Но еве ви еден совет на сите што сте тука:

зградата построена во прав -

во прав и ќе се урне.

Ако ви се случи тоа -

не обвинувајте го ни Бога ни човека:

самите сте виновни.

Избегајте поскоро од затворот на своето

„Јас“

Одделете се макар на чекор од себеси

и ќе видите -

во ружите освен трње

има и ружи.“

**КОГА ЈА ЉУБЕВ ДЕНИЦИЈА, Петре М. Андреевски**

Кога ја љубев Дениција,

како да калемев светлина на мракот,

како да топев снегови фатени во движење,

како да станував единствен сведок за бакнежот меѓу металот и громот.

Кога ја љубев Дениција,

како да му пронајдував брзина и на каменот,

како да ја одделував душата од телото,

како да го палев барутот

на тилот од смилот и трендафилот.

Кога ја љубев Дениција,

како да внесував летен воздух во воздухот зимен,

како да ги откривав сите рудници на злато, како да добивав телефонска врска со сонот

од сите успани работници.

од сите успани работници.

Оти ја љубев Дениција,

како што ги отворав пролетните аптеки,

сместени во гласот од славејот,

како што славејот ги спријателуваше

небото и земјата,

како што таа ми ја одземаше тежината,

додека трчав кон неа,

како што не можев да видам ништо освен неа,

како што таа живееше додека јас умирав,

како што и јас не знаев како би умрел,

ако таа не се родеше.

Кога ја љубев Дениција,

како да учествував во создавањето

на првата Македонска Држава.

**ПРВО ПИСМО, Петре М. Андреевски**

**(Од циклусот Пет љубовни писма)**

Ништо не е повидливо

и ништо не е поприсутно од твоето отсуство:

ни детските шепоти што ги откривав

во сеидбите на дождовите,

ни закажаната бура во пајажините

од крајпатните меанчиња,

ни воздушните патишта, осветлени од ластовиците

ни она што добива форма само во мојот слух,

ни мојот слух додека во него задоцнетиот штурец

го навиваше својот ноќен часовник,

ни родилните маки на фрленото семе,

ни разгорениот пожар на главата од петелот

додека бега од сенката што слегува од небото,

ни просторот што ми остана меѓу твоите раце,

меѓу твоите два припека,

ни змијата што го возбудува врвот од житата,

ни снежните намети и налети во



афионовите полиња,  
 ни пламенот што надојдува, како есенска магла,  
 во низата од пиперките,  
 ни љубовта и омразата меѓу клучот и катанецот,  
 ни притаената светлина во купениот кибрит;  
 ништо не е повидливо од твојата трага  
 пред мене и зад мене, со мене и во мене.

### КОЛКУ СИ УБАВА, Христо Фотев

Колку си убава!  
 Господи,  
 колку си убава!

Колку се убави рацете ти.  
 И нозете ти колку се убави.  
 И очите ти колку се убави.  
 И косите ти колку се убави.  
 Не се измачувај повеќе - љуби ме!

Не се штеди - љуби ме!  
 Љуби ме  
 со вистинската сила на рацете си,  
 нозете си, очите си - со целото  
 совршенство на нивните движења.  
 Поверувај ми засекогаш - и никогаш  
 ти нема да си глупава - љуби ме!  
 И да си зла - љуби ме!

Љуби ме!  
 По улиците, потоа по скалите,  
 особено по скалите си убава.  
 Со облека и без облека, непремерно  
 си убава... Најубава си во собата.  
 Во темното, кога си со гребенот.  
 И гребенот потонува во твоите коси.  
 Косите ти се полни со електричност -  
 допрам ли ги, ќе засветат во темното.

Навистина си убава - верувај ми.  
 И држи се до крај да си убава.  
 Не толку за мене - а за тебе,  
 за дрвцињата, прозорците и луѓето.  
 Не ја разрушувај брзо убавината си  
 со љубоморни сомнежи - простувај ми ги  
 ненадејните пропаѓања некаде -  
 не претерувај, те молам, со цигарите.

Не ме изгубувај никогаш - откривај ме,  
 исполнувај ме со детинско изумление.  
 Повторно да се уверувам во рацете ти,  
 во нозете ти, во очите ти... Љуби ме.  
 Колку сакам да те задржам засекогаш.  
 Да те љубам секогаш -  
 засекогаш.

И колку ми е невозможно... Колку си  
 ти песочна... И, те молам, не кажувај ми,  
 дека сакаш да ме задржиш засекогаш,  
 за да ме љубиш секогаш,  
 засекогаш.

Колку си убава!  
 Господи,  
 колку си убава!

Колку се убави рацете ти.  
 И нозете ти колку се убави.  
 И очите ти колку се убави.  
 И косите ти колку се убави.  
 Колку си убава!  
 Господи,  
 Колку си вистинска...

### СВОНА, Матеја Матевски

Некаде свони. Некаде далеку свони.  
 звуците се бранови на ветрот  
 низ тревите подгонети.  
 Некаде свони. Продолжително и нежно.  
 Глуво е сè. Сал ритамот  
 плиска по брегот на железото.  
 Некаде свони. Шибни ме високо и бездно  
 Бегајте низ кафезот звучен  
 глуво и безнадежно.  
 Некаде свони. Малечок свонам и врискам.  
 Сè е затворено. Опчинет  
 за звуците сум виснал.  
 Некаде свони. Удри ме. Колку сум храбар а питом.  
 Време, удри и ти по споменот  
 грубо и незаситно.  
 Некаде свони. Премногу дамна и сега.  
 Сè боли, небо. По тревата  
 на звуците познати легни ме.

ZVEZA MAKEDONSKIH  
KULTURNIH DRUŠTEV  
SLOVENIJE

- MKD Makedonija, Ljubljana
- MKD Sv. Ciril in Metod, Kranj
- MKD Ilinden, Jesenice
- MKD Biljana, Maribor
- MKD Vatroslav Oblak, Celje
- MKD Ohridski biseri, Nova Gorica
- MKD Kočo Racin, Obala - Koper

ZVEZA MAKEDONSKIH KULTURNIH DRUŠTEV SLOVENIJE  
MASARYKOVA CESTA 24  
1000 LJUBLJANA

[WWW.ZVEZA-MKD.SI](http://WWW.ZVEZA-MKD.SI)



МАКЕДОНСКИ ЗБОР  
Година 2, број 2  
Декември, 2018

СОЈУЗ НА МАКЕДОНСКИ КУЛТУРНИ ДРУШТВА ВО СЛОВЕНИЈА

- МКД Македонија, Љубљана
- МКД Св. Кирил и Методиј, Крањ
- МКД Илинден, Јесенице
- МКД Билјана, Марибор
- МКД Ватрослав Облак, Целје
- МКД Охридски бисери, Нова Горица
- МКД Кочо Рацин, Обала - Копер

[www.zveza-mkd.si](http://www.zveza-mkd.si)